

Олексій ЖАДЕЙКО,

orcid.org/000-0002-6234-2220

доктор філософії, Заслужений діяч мистецтв України
(Київ, Україна) *oleksiy_zhadeyko@ukr.net*

«NATURE VIVANT» «БОГДАНІВСЬКОГО АРЧИМБОЛЬДО» АБО ЖИВІ НАТЮРМОРТИ КАТЕРИНИ БІЛОКУР

Стаття присвячена виокремленню особливого феномену творчості народної української майстрині Катерини Василівни Білокур – натюрморту в його незвичній манері створення та презентування. Художниця прожила 60 років у рідному селі, майже ніколи його не залишаючи, тому впливи на формування її творчої манери практично відсутні, за рідким виключенням тих небагатьох робіт, що вона могла бачити в музеї поблизу рідної Богданівки. Але стаття містить паралелі з відомими художниками інших країн, художня мова, способи образотворення яких дивним чином звучать в унісон із манерою народної мисткині України: вона досягала творчих вершин самотужки, інтуїтивно відчуючи те, що іншим давалося в результаті навчання, неможливого для неї. Оглядом подано контекст формування системи цінностей мисткині, її жанрові вподобання, поставлено акцент на особливостях творчого процесу, палітри майстрині з особливостями її трансформації. Підкреслено ті домінанти жанрової системи, які визначили творчі пошуки К. Білокур, окреслено відсутність чіткого розмежування між жанрами, її причини. Акцентовано натюрморт у творчості художниці як один з основних векторів зацікавлень у загальному контексті, охарактеризовано переплетення цього корпусу творів із прикладами інших жанрів. Натюрморти К. Білокур висвітлено в загальному корпусі творів як декоративного характеру, так і реалістичного звучання. Мисткиню за принципом підходу до формування натюрморту порівняно з італійським майстром маньєризму Дж. Арчимбольдо, відомим своїми анаморфозами та композиціями з квітів та овочів, що росли в різні пори року, поєднаних в одному творі. Акцентовано поєднання символізму, притаманного образотворки, з натуралістичністю манери їх візуалізації, особливості композиційних вирішень, лінії горизонту, що майже завжди відсутня. Констатується роль творчого спадку К. Білокур в умовах сьогодення історичного відтинку, з акцентуванням внеску у формування національного колориту.

Ключові слова: Катерина Білокур, народне мистецтво, колорит, живопис, натюрморт, квіти, національне коріння.

Olexiy ZHADEIKO,

orcid.org/0000-0002-6234-2220

PhD in Art History, Honored Doctor of Arts
(Kyiv, Ukraine) *oleksiy_zhadeyko@ukr.net*

“NATURE VIVANT” OF “BOHDANOVSKY ARCHIMBOLDO” OR LIVING STILL LIVES OF KATERINA BILOKUR

The article is dedicated to the isolation of a special phenomenon of the work of the folk Ukrainian artist Kateryna Vasylivna Bilokur – still life in its unusual manner of creation and presentation. The artist lived for 60 years in her native village, almost never leaving it, so the influences on the formation of her creative manner are practically absent, with the rare exception of those few works that she could see in the museum near her native Bogdanivka. But the article contains parallels with famous artists of other countries, the artistic language, the methods of image creation of which sound in a strange way in unison with the manner of the folk artist of Ukraine: she reached creative peaks on her own, intuitively feeling what was given to others as a result of training, which was impossible for Kateryna. The context of the formation of the artist's system of values, her genre preferences are presented in a general way, the emphasis is placed on the features of the creative process, the artist's palette with the features of its transformation. The dominants of the genre system that determined the creative searches of K. Bilokur are emphasized, the lack of a clear distinction between genres and its reasons are outlined. Still lifes in the artist's work are emphasized as one of the main vectors of interest in the general context, the interweaving of this body of works with examples of other genres is characterized. Still lifes by K. Bilokur are highlighted in the general body of works of both decorative nature and realistic sounding. The artist is compared by the principle of the approach to the formation of a still life with the Italian master of mannerism G. Arcimboldo, known for his anamorphoses and compositions of flowers and vegetables that grew in different seasons, combined in one work. The combination of symbolism inherent in the author's images with the naturalistic manner of their visualization, the peculiarities of compositional solutions, and the horizon line, which is almost always absent, is emphasized. The role of the creative heritage of K. Bilokur in the conditions of today's historical period is stated, with an emphasis on the contribution to the formation of national color.

Key words: Kateryna Bilokur, folk art, color, painting, still life, flowers, national roots.

Постановка проблеми. Сучасне культурне поле України проводить ґрунтовну, ретельну переоцінку багатьох складових свого доробку з огляду на їх актуальність і значущість в умовах жорстких викликів сьогодення. У нинішніх реаліях на перше місце як ніколи виходять ті митці, творчість яких має ідеологічно-формулююче значення для українського суспільства, національний колорит та нерозривний зв'язок із історичним корінням. Серед усіх тих, хто увійшов у скарбницю національного живопису, окремою увагою давно користується Катерина Василівна Білокур (1900–1961 рр.), Народна художниця України, майстриня з Богданівки, що неподалік Києва, яка в сьогоднішній українській культурі набуває нового витку затребуваності в силу особливої актуальності її творчості, що є уособленням національного культурного коду. В її роботах міститься сконцентрований своєрідний рецепт самоідентифікації українця, що перебуває в умовах загрози зникнення національної самобутності та має вдаватися до всіх можливих шляхів її збереження та захисту.

Аналіз досліджень. Вітчизняне мистецтвознавство не може поскаржитися на брак досліджень про майстриню. Щоправда, вона далеко не відразу була сприйнята, а її творчість стала здобутком суспільства. Мисткині довелося пройти неабиякий шлях, сповнений скорботи та перепон, до творчих вільних горизонтів, вона сплатила дуже високу ціну за те, щоб бути почутою та прийнятою. Але зрештою це відбулося, ще за життя її роботи були оцінені, знайшли поціновувачів, а сама вона виборола право займатися улюбленою справою. Отже, про Катерину Білокур чимало пишуть, існує низка монографічних досліджень про її творчий шлях, серед яких роботи О. Забужко Дж. Кан, А. Кочмар (Забужко, Кан, Кочмар, 2011), І. Коляди та О. Шубера (Коляда, Шубер, 2021), В. Яворівського (Яворівський, 2018).

Особливе місце посідає праця О. Авраменко (Авраменко, 2021), що має і окремі статті про майстриню (Авраменко, 2020: 6–28). Неабиякий інтерес завдяки свіжому підходу та комплексному характеру аналізу має праця О. Волинської, присвячена феномену співзвуччя доль Катерини Білокур та співачки Оксани Петрусенко, яка відіграла величезну роль у долі художниці (Волинська, 2024). Щоразу в результаті організації подій із нагоди ювілейних, значних дат з'являються статті, анонси, рецензії, інколи вони супроводжуються осучасненими підходами до матеріалу (на кшталт квестів), що, звісно, сприяє популяризації доробку майстрині та поглибленню розуміння її творчості.

Але переважно увага приділяється або загальному біографічному шляху художниці, або квітковій феєрії як основній домінанті її творчості, рідше висвітлюються портрети чи пейзажні екзерсиси. До менш висвітлених явищ творчого шляху Катерини Білокур можна віднести й натюрморти, яких у доробку художниці було не так багато.

Отже, **мета статті** – актуалізувати натюрморт як один із найпоказовіших жанрових проявів феномену творчої мови Катерини Білокур, висвітливши його потенціал для розкриття народних традицій, національного коріння, архетипний характер низки символів.

Виклад основного матеріалу. Катерина Білокур не є унікальною у своєму творчому шляху жінки-художника, хоча історія мистецтва знає не так багато жінок у мистецькій царині, і щоразу їх шлях мав досить багато перепон. З висот 2020-х рр. ми маємо можливість згадувати приклади Артемісії Джентилескі, Фріди Калло, Серафін Луї, з якою порівнювали українську мисткиню, Марії Примаченко, Ганни Сорбачко, інших талановитих майстринь, мало хто з яких мав професійну виучку. Це були талановиті, завзяті жінки, кожна з яких мала власні особливості на шляху до визнання, переважна більшість зазнала поневірянь, складностей, несправедливості та багатьох перешкод. Катерина Білокур лише останню третину свого життя могла насолодитися тим, що могла в своє задоволення малювати, не ховаючись і не чекаючи проблем з боку рідних. Тільки після сорока років, коли в силу щасливої випадковості вона стала відома за межами рідної Богданівки, жінка побачила хоч щось, крім свого села і домашньої роботи, а її твори перестали сприйматися як засіб уникнути побутового клопоту та полегшити собі буття. Доля сільської, майже неграмотної жінки без освіти та навіть без паспорту варта уваги, і про неї пишуть, знімають передачі та фільми. Справедливості заради, варто підкреслити, що така масова зацікавленість образом має і деякі негативні наслідки – як під час радянської влади її майже позбавили долі митця, так у сучасності багато що гіперболізується, перетворюючи особистість майже на ікону, кути загострюються, і формується міф, не у всьому близький до реалій. Жоден факт не варто як недооцінювати, виправдовувати, так і надмірно демонізувати. Звісно, доля Білокур є трагічною – жінка не мала можливості самореалізації у творчості, бо відповідно до специфіки часу, була приречена обмежуватися домашньою роботою та родинними справами. На освіту, на творчість вона не мала права, і нереалізований хист майже рвав її зсередини. Часто несправедливими

до талановитої дівчини діями радянської бюрократичної машини пояснюють те, що Катерині було відмовлено у вступі у Миргородський технікум художньої кераміки (1922–23 рр.) та згодом – у Київський театральний технікум (1928 р.). Звісно, це трагедія, коли талановита жінка не може отримати фахову вищу освіту, маючи для цього і хист, і бажання. Але чи дійсно є сенс звинувачувати у цьому бюрократичну машину, вбачаючи адресний тиск на талановиту дівчину з народу? Адже вона приїхала не до столиці колишнього СРСР, вона намагалася вступити в український технікум, спочатку миргородський, потім київський, і отримала відмови обидва рази. Але справедливості заради варто сказати, що будь-хто на її місці отримав би відмову. І це була не відмова конкретній особистості, не бюрократичні перепони в конкретному, окремо взятому випадку. Це вимога, яка діяла в ті часи і яка точно так само спрацювала б і в наші дні – Катерина Білокур не мала середньої освіти, підкріпленої атестатом, що було спровоковано небажанням її батьків віддавати до школи доньку. Тому бюрократична машина вдіяла б так само з будь-ким у такому становищі – без середньої освіти неможливо отримати вищу. Звісно, розуміння цієї умови не полегшило б страждань мисткині, як і розуміння того, що відсутність у неї тієї самої фахової освіти і є великим плюсом для формування її індивідуальної унікальної манери. Вона малювала і писала так, як відчувала, не скута знанням законів, канонів, «азбуки» живопису та професійною грамотою. Вона була вільна у своїй творчості – малювала та писала так, як бачила її душа, а не так, як вимагали навички та знання азів мистецької грамоти. Всупереч усьому. Більша частина життя Катерини пройшло під знаком протидії: вона була змушена виборювати у власної родини право на мистецьку долю. І отримала його тільки ціною власного здоров'я, через спробу самогубства у віці 34 років, незрозуміла і загравлена власною родиною. Але тільки та сама щаслива випадковість, коли її лист із малюнками дійшов до Оксани Петрусенко, а співачка виявила далекоглядність і людяність, показавши дивний малюнок знавцям, стала зламною в її житті.

Ще один міф, який існує навколо особистості Катерини Білокур, тримається на тому, що вона була усвідомлено частиною народного мистецтва, сповідуючи наївне, тримаючись виключно в руслі народного декоративного художнього поля. Але і з цим теж можна сперечатися – адже Катерина намагалася вступати до закладів освіти, отримати спеціальність, вона бажала отримати визнання саме в професійному колі, і те, що сталося інакше,

свідчить про невдалі спроби, вкотре акцентує трагічність невідомої мрії, але не усвідомлене відкидання. Ні, мисткиня жаждала визнання, жаждала офіційного статусу та хотіла бути на рівних із професіоналами. Але через специфічні перепони раннього етапу свого життя не була спроможна отримати це. Тому шлях, яким вона йшла, був не свідомо обраною аскезою, а трагічною долею. Лише після 40 років життя трохи компенсувало їй усі поневіряння молодості – жінка була прийнята у склад Спілки художників України в свої 49 років, через два роки отримала орден «Знак пошани» та звання Заслуженого художника УРСР, а ще через 5 років – Народного художника УРСР. Життя наче визнавало, що завинило перед нею, сиплячи нагороди як свідчення визнання, немов із рога достатку. Хоча декоративність нерідко приписують манері майстрині, і як доказ – її спроби вступати саме в профільні заклади та робота над створенням декорацій для драмгуртка М. Тонконога, але все ж її манера може вважатися своєрідним мікстом декоративності та реалістичності: відсутність знань про закони композиції давали художниці волю організовувати простір так, як вона хотіла, без прив'язок до лінії горизонту, золотого перетину, без роздумів про плановість, поєднання фактур тощо, звідси чимало декоративних рішень у її роботах, відповідна організація площини. Але окремо взяті елементи прописувалися нею достатньо натуралістично, вона працювала з об'ємом предметів, намагалася ліпити їх, наскільки їй дозволяло око, не озброєне теоретичним обґрунтуванням. Очевидним є те, що декоративність була більшою мірою притаманна флоральним композиціям майстрині – її головній любові, квітам. З них вона утворювала найрізноманітніші композиції, які на сьогодні не тільки не втратили актуальності, а й стали максимально затребуваними і використовуються як основа для дизайну текстилю, поліграфії – її квіти однаково влучно виглядають як на сумках, хустках, сукнях, килимах, так і на календарях чи банерах. Національний дух флоральних декоративних рішень художниці робить її актуальною як ніколи раніше в часи, коли всі зусилля митців спрямовані на збереження національного культурного коду.

Але крім основного зацікавлення майстрині, квіткової феєрії в її декоративних варіаціях, богданівська художниця пробувала себе і у портретах, щоправда, доволі рідко, її боязка увага торкалася переважно або власного образу, чим спричинені частіші звернення до автопортрету, або образів рідних, родичів, тобто природи, яка була завжди близько, так би мовити, під рукою. Ось тут авторка

намагалася бути натуралістичною, реалістичність образів порушена не усвідомленим стилізуванням, а невмінням зробити більш вправно, бо вона не володіла знаннями з пластичної анатомії. Через це зображення виходили максимально щирими, із налетом наївності, простоти та відвертої чистоти. Згодом ця манера стане взірцем для послідовників, яким тільки в результаті кропіткої праці вдаватиметься досягати цієї дитячої відвертості та наївної відкритості в мистецтві.

Реалістичні за своєю манерою виконання були і натюрморти Катерини. Ось у цій царині є особливо цікавий аспект. Так, цей жанр не був серед улюблених у авторки, більше того, власне чіткого розмежування між жанрами у її живопису не існувало – в її декоративних композиціях нерідко можна побачити паростки натюрморту, а те, що формально визначається як натюрморт, характерне рисами декоративних умовних композицій. Багато в чому цьому сприяє те, що особливості композиційної побудови натюрмортів К. Білокур і в тому, що у неї майже завжди відсутня визначена, зафіксована і візуалізована лінія горизонту, предмети згруповані в просторі так, як їй потрібно, в різних площинах, під різними кутами зору, вона будує композицію в уяві, при цьому намагається окремі предмети виписати максимально реалістично, документуючи природні мотиви, але вільно поєднуючи їх у композиціях. Інколи вона намагається викласти предмети на площині столу або на драперії, але все одно точок опору, своєрідної фіксації немає, і умовність зберігається. Звісно, цей принцип не може не нагадати знаменитого маньєриста Дж. Арчимбольдо, який формував образи з квітів, овочів, фруктів так, як бачила його фантазія, і теж намагався робити їх максимально реалістичними. Звичайно, жодних натяків на вплив будь-кого зі згаданих майстрів і бути не могло, оскільки майстриня була з ними попросту не знайома, тому все, що вона робила, було продиктоване виключно власною уявою і талантом, оком і фантазією. Тому і видається дивом, що вона майже по-арчимбольдівськи, або ж по-боттічеллієвськи (бо флорентійський митець Раннього Ренесансу теж вдавався до цього методу) поєднувала в своїх композиціях ті квіти чи плоди, які ростуть та квітнуть у різні доби року, чудернацьки комбінуючи їх. Саме тому і виникає підсвідоме бажання нарікати її «богданівським Арчимбольдо», дивуючись свого роду генетичній пам'яті людини, яка не могла бачити те, що підсвідомо, власним талантом, відтворила, індивідуально трансформуючи. В її натюрмортах явно домінує те, що є символом, уособленням родючості, багатства землі, де жила мисткиня, – яблука («Натюрморт з квітами, яблуками та помідорами»,

1950 р.; «Богданівські яблука», 1958–59 рр., іл. 1), буряк («Натюрморт з буряком», 1959 р., іл. 2), який вона поетизує, подібно до вишуканих квітів, томати, квасоля, кавуни («Кавун, морква, квіти», 1951 р.), цибуля, патісони, картопля, виноград, груші, огірки, словом, плоди врожаю, яким така щедра українська земля («Привіт врожаю», 1946 р., іл. 3; «Натюрморт з квітами та овочами», 1959 р.; «Натюрморт», 1960 р.).

Іл. 1. Білокур К. «Богданівські яблука» 1958-59 рр.

Іл. 2. Білокур К. «Натюрморт з буряком» 1959 р.

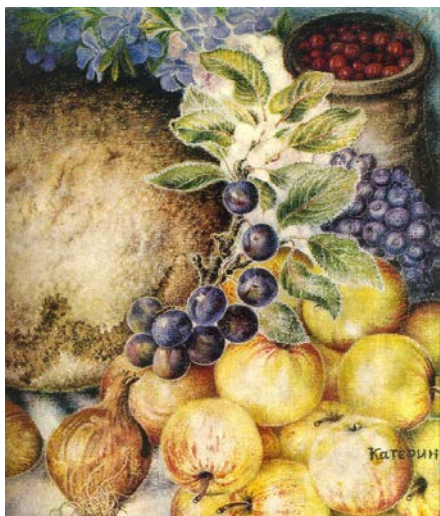
Майже в усіх натюрмортах є і вкраплення квіткових мотивів, від яких відірватися художниця не була в силах ніде – вони могли бути або рівноправним елементом самої композиції, або ж декоративним доповненням, складовою тла, яке часто було або монолітною плашкою («Привіт урожаю», 1946 р.; «Натюрморт з буряком», «Натюрморт з квітами та овочами», обидва – 1959 р.), або полегшувалося розтяжкою («Богданівські яблука», 1958–59 рр.).

Серед головних мотивів натюрмортів К. Білокур окремо виділяється, звичайно, хліб – цар-образ її світу, від колоска до хлібини, він присутній в її

роботах як гімн родючості українських просторів («Натюрморт зі сніданком», 1950 р.; «Натюрморт з колосками і глечиком», 1958–59 рр.; «Натюрморт з хлібом», 1960 р., іл. 4; «Натюрморт», 1960 р.).

Іл. 3. Білокур К. «Привіт урожаю» 1946 рр.

Іл. 4. Білокур К. «Натюрморт з хлібом» 1960 р.

Особливості техніки, якою користувалася художниця, дозволяють говорити про майже шарденівську оксамитовість, м'якість її кольорів, пастельність фактури, бо фарби вона довго виготовляла сама з природних компонентів, і лише згодом почала

користуватися олійними. Парадоксально, але все, що сталося в силу несприятливих обставин, спрацювало на користь фактурі її полотен, які, до слова, теж були незвичними, бо жінка мала у доступі дуже обмежений арсенал основи, на якій могла писати.

Палітра натюрмортів майстрині максимально багата. У кожному присутній широкий спектр кольорів, які дають можливість відчувати все багатство дарів природи, яка надихала на створення цих робіт Катерину. Цікаво відмітити, що інтуїтивно, підсвідомо, як це бувало часто в творчості майстрині, колорит її робіт став значно холоднішим, коли почалася війна, – з 1941 р. її твори частіше відрізнялися холодними кольорами, синьо-блакитними фонами, які поступаються звичній строкатості палітри та гарячим жовтим та червоним плямам через кілька років, із плином подій. Випадковість чи ні – але цю цікаву рису важко не помітити, особливо, коли навколо знову лунають вибухи війни.

Висновки. Є ще одна незвична риса, яка відрізняє твори богданівської художниці від переважної більшості інших, що робить її квіткові композиції та натюрморти унікальними. Ставлення художниці до природи, її любов та повага, шанобливість диктували дівчині не порушувати природній стан того, що вона малює, не вбивати, милуватися в природному оточенні. Катерина Білокур не рвала квіти, змушуючи працювати свою фантазію. Вона малювала з натури, скоріше БІЛЯ натури, тобто не рвала квіти, складаючи з них ті композиції, які були їй потрібні, а шукала потрібні квіти, йшла до них і малювала. Тому фактично її композиції були ВСІ сфантазовані, скомпоновані, утворені в її уяві, але при цьому окремі елементи вона малювала виключно з натури. Вона змальовувала ЖИВУ природу, не позбавляючи її життя заради своїх мистецьких потреб. Тому фактично її твори – це не натюрморти в буквальному сенсі, якщо згадати про наповнення та переклад цього терміну – мертва природа. Ні, це – ЖИВА природа, «nature vivant», ода живій природній формі, не знищеній, дихаючій та справжній. Ода життю, яке протікає на своїй землі, в оточенні рідних барв, коли художник дає їм звучання, зберігаючи дихання природи. Тому в сучасних умовах творчість К. Білокур набуває особливого звучання та оновленого значення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко О. Білокур. Київ: Видавець «Бихун В.Ю.», 2021. 168 с.
2. Авраменко О. Творчість Катерини Білокур на тлі епохи в контексті світових художніх тенденцій (До 120-річчя з дня народження мисткині). Міст. 2020. Вип. 16. С. 6-28.
3. Волинська О. Я чую тебе. Сплетіння долі Катерини Білокур та Оксани Петрусенко. Київ: Віхола, 2024. 352 с.
4. Вусик Н., Потапова Д. Особливості художнього мислення Катерини Білокур. *Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми.* 2023. Вип. 6. С. 224-228.

5. Забужко О., Кан Дж., Кочмар А. Катерина Білокур: мистецтво народне, наївне, високе? *Kateryna Bilokur: Outsider, Folk Artist, Fine Artist?* Київ: Родовід, 2011. 208 с.
6. Катерина Білокур: «Щаслива колгоспниця» чи бранка радянського «раю»? URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4067871-katerina-bilokur-sasliva-kolgospnica-ci-branka-radanskogo-rau.html> (дата звернення: 28.12.2025)
7. Катерина Білокур: філософія мовчазного бунту. Київ: Стилос, 2011. 256 с.
8. Катерина Білокур. Альбом. Київ: Мистецтво, 1975. 96 с.
9. Катерина Білокур. Я буду художником! Київ: «Спалах» ЛТД, 1995. 368 с.
10. Катерина Білокур. Мистецька заповідь. Київ: Родовід, 2023. 200 с.
11. Коляда І., Шубер О. Катерина Білокур. Київ: Фоліо, 2021. 123 с.
12. Пасічник І. Катерина Білокур. Малярство і проза. Київ: Родовід, 2016. 108 с.
13. Я, Білокур Катерина Василівна. Київ: Родовід, 2012. 160 с.
14. Яворівський В. Автопортрет з уяви. Київ: Брайт Букс, 2018. 296 с.
15. Bondar A. *Kateryna Bilokur, the Genial Self-Taught Painter Who Loved Flowers More Than Life*. 2024. URL: <https://www.kyivpost.com/post/40905> (дата звернення: 30.12.2025).

REFERENCES

1. Avramenko, O. (2021). *Bilokur [Bilokur]*. Kyiv: Vydavets "Bykhun V.Yu.", 168 s. [in Ukrainian].
2. Avramenko, O. (2020). *Tvorchist Kateryny Bilokur na tli epokhy v konteksti svitovykh khudozhnikh tendentsii (Do 120-richchia z dnia narodzhennia mystkyni) [Kateryna Bilokur's work against the backdrop of the era in the context of world artistic trends (To the 120th anniversary of the artist's birth)]*. *Mist*, 16, 6-28 [in Ukrainian].
3. Volynska, O. (2024). *Ya chuiu tebe. Spletinnia dol Kateryny Bilokur ta Oksany Petrusenko [I hear you. The intertwining of the destinies of Kateryna Bilokur and Oksana Petrusenko]*. Kyiv: Vikhola, 352 s. [in Ukrainian].
4. Vusyk, N., Potapova, D. (2023). *Osoblyvosti khudozhnoho myslennia Kateryny Bilokur [Peculiarities of Kateryna Bilokur's artistic thinking]. Suchasni tendentsii pidhotovky maibutnikh uchyteliv trudovoho navchannia ta tekhnolohii, pedahohiv profesiinoi osvity i fakhivstv obrazotvorchoho ta dekoratyvnoho mystetstva: teoriia, dosvid, problem*, 6, 224-228 [in Ukrainian].
5. Zabuzhko, O., Kan, Dzh., Kochmar, A. (2011). *Kateryna Bilokur: mystetstvo narodne, naivne, vysoke? Kateryna Bilokur: Outsider, Folk Artist, Fine Artist? [Kateryna Bilokur: folk, naive, high art? Kateryna Bilokur: Outsider, Folk Artist, Fine Artist?]*. Kyiv: Rodovid, 208 s. [in Ukrainian].
6. *Kateryna Bilokur: "Shchaslyva kolhospnytsia" chy branka radianskoho "raiu"?* [Kateryna Bilokur: "Shchaslyva kolhospnytsia" chy branka radianskoho "raiu"?]. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4067871-katerina-bilokur-sasliva-kolgospnica-ci-branka-radanskogo-rau.html> (data zvernennia: 28.12.2025) [in Ukrainian].
7. *Kateryna Bilokur: filosofii movchaznoho buntu (2011) [Kateryna Bilokur: the philosophy of silent rebellion]*. Kyiv: Stylos, 256 s. [in Ukrainian].
8. *Kateryna Bilokur (1975) [Kateryna Bilokur]*. Albom. Kyiv: Mystetstvo, 96 s. [in Ukrainian].
9. *Kateryna Bilokur. Ya budu khudozhnykom! (1995) [Kateryna Bilokur. I will be an artist!]* Kyiv: "Spalakh" LTD, 368 s. [in Ukrainian].
10. *Kateryna Bilokur. Mystetska zapovid (2023) [Kateryna Bilokur. Artistic Commandment]*. Kyiv: Rodovid, 200 s. [in Ukrainian].
11. Koliada, I., Shuber, O. *Kateryna Bilokur (2021) [Kateryna Bilokur]*. Kyiv: Folio, 123 s. [in Ukrainian].
12. Pasichnyk, I. (2016). *Kateryna Bilokur. Maliarstvo i proza [Kateryna Bilokur. Painting and prose]*. Kyiv: Rodovid, 108 s. [in Ukrainian].
13. *Ia, Bilokur Kateryna Vasylivna [I, Bilokur Kateryna Vasylivna] (2012)*. Kyiv: Rodovid, 160 s. [in Ukrainian].
14. *Iavorivskiy, V. (2018). Avtoportret z uяви [Self-portrait from imagination]*. Kyiv: Brait Buks, 296 s. [in Ukrainian].
15. Bondar, A. (2024). *Kateryna Bilokur, the Genial Self-Taught Painter Who Loved Flowers More Than Life*. Retrieved from: <https://www.kyivpost.com/post/40905>

Дата першого надходження статті до видання: 05.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 13.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.03.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

